

4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmus. Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ vtt Höijerin ja Grönqvistin sekä heidän varamiehekseen leipurimestari G. U. Sandbergin.

Katujen kunnossapito kaupungin toimesta. Kaupunginvaltuuston vuonna 1880 asettama valiokunta ²⁾ antoi vuonna 1887 valtuustolle mietinnön ³⁾ katujen kunnossapidon ottamisesta kunnan tehtäväksi. Mietintöön liittyi muutamia yksityiskohtaisia taulukkoja, jotka valaisivat ensiksi kaupungin katujen, jalkakäytävien, torien ja avonaisten paikkain pinta-alaa ja joissa nämä oli ryhmitelty sen eriasteisen kestävyuden mukaan, joka katukiveyksellä oli katsottu voivan olla kaupungin eri osissa, toiseksi näiden pinta-alain kunnossapitovelvollisuuden jakautumista kunnan, Suomen valtion, Venäjän valtakunnan ja yksityisten talonomistajain kesken, kolmanneksi kyseisten pinta-alain kunnossapidon aiheuttamia vuotuisia kustannuksia ja lopuksi talonomistajille määrättyjen veroäyrien määrää. Luotuaan ensin seikka-peräisen katsauksen katujen kunnossapitovelvollisuuden kehitykseen valiokunta lausui mielipiteenään, että talonomistajien tosin edelleen tuli kantaa suurempi osa tämän velvollisuuden aiheuttamasta rasituksesta, mutta että oli erittäin suotavaa, että kaikkien kaupungin katujen rakentaminen ja kunnossapito järjestettiin yhteisen hallinnon alaiseksi. Siten voitaisiin toimittaa kiveäminen yhdenmukaisemmin ja aina kadun koko leveydeltä sekä vältettäisiin kiveyksen purkaminen ja paikkaaminen viemäri-, kaasuja vesijohtoputkia laskettaessa ja korjattaessa, mikä usein turmeli kiveystä pahemmin kuin itse liikenne. Ennen kaikkea tämä menettely kuitenkin näytti olevan ainoa, joka teki mahdolliseksi kaupungin katujen kiveyksen parantamisen. Sen epätasaisuuden takia, joka kadunkiveämisrasituksen suhteen vallitsi kaupungissa, pienellä ja vähäiseltä osalta rakennetulla talolla kun saattoi olla paljoo pitempi ja kalliimpi katu kunnossapidettävänä kuin suurella ja ahtaasti rakennetulla, ei näet talonomistajille kohtuudella voinut esittää yleisiä ja lisättyjä vaatimuksia katukiveyksen parantamisesta. Sitä paitsi voitaisiin järjestämällä katukiveyksen hoito yhteisen hallinnon alaiseksi osa katujen kunnossapitokustannuksista siirtää muidenkin kaupungin asukkaiden kuin talonomistajien kannettavaksi, jos katukiveyksen parantamista ei katsottu voitavan muuten saada aikaan. Yhteisestä hallinnosta ottaisi sopivimmin huolehtiakseen kunta, eikä tämä järjestely valiokunnan mielestä vaatinut uuden kunnallisen elimen perustamista, vaan kunnossapidon voisivat hoitaa kaupungin silloiset hallinto- ja täytäntöönpanoviranomaiset, rahatoimikamari, rakennuskonttori, rahatoimikonttori y.m., joihin kuitenkin voitiin tarvita joku uusi virkailija. Kaupungilla oli myöskin melkoista suuremmat mahdollisuudet varojen hankkimiseen, milloin suurehkoja rahamääriä tarvittiin yrityksiä alkuun pantassa tai suurehkoja katujen kiveämisiä suoritettaessa uusissa kaupunginosissa, ja voitiin myöskin odottaa, että katujen uudestikiveäminen siten tuli suoritetuksi kestävämmiin, mikä puolestaan vähensi kunnossapitokustannuksia. Kysymyksestä, mille pohjalle talonomistajien kanssa tehtävä sopimus katujen kunnossapidon ottamisesta kaupungin hoidettavaksi oikeudenmukaisesti oli laadittava, valiokunta viitaten esitettyyn tilastoon lausui,

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. tammik. 3 §. — ²⁾ Ks. 1879—83 kert. s. 105. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 37.

että sopivin jakoperuste tuntui olevan talonomistajille kiinteistöstä saadusta tulosta määrätty veroäyri-luku. Yksinomaan näiden veroäyrimäärien perusteella laskettu kadunkiveämismaksu koituisi kuitenkin suuremmille taloille paljo suuremmaksi rasitukseksi kuin pienemmille, minkä tähden valiokunta ehdotti nämä maksut asteittain kohoaviksi. Sopimus oli valiokunnan mielestä aluksi tehtävä kahdenkymmenen vuoden ajaksi. Valiokunta ei pitänyt todennäköisenä, että kunnossapitovelvolliset tämän ajan jälkeen halusivat uudestaan ryhtyä omaan laskuunsa huolehtimaan kadunosuksiensa kunnossapidosta, mutta silloin saattoi olla syytä jossakin suhteessa muuttaa kadunkiveysmaksun suorittamisperusteita, ennenkuin päätettiin ainaiseksi siirtää katujen kunnossapito kunnan tehtäväksi.

Valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

aluksi väliaikaisen sopimuksen aikaansaamiseksi kaupungin ja talonomistajain kesken siitä, että kunta otti huolehtiakseen kaikkien kaupungin katujen, jalkakäytävien, torien ja yleisten paikkain kunnossapidosta talonomistajain sitoutuessa korvaukseksi siitä suorittamaan kaupungille määrättyt maksut, valita viisihenkisen valtuuskunnan talonomistajain valitsemien valtuutettujen kanssa neuvottelemaan tällaisen sopimuksen perusteista;

pyytää maistraattia kutsumaan koolle kaikki kaupungin talonomistajat valitsemaan valtuutettuja kyseistä tarkoitusta varten;

valtuuskuntien sovittua siitä, miten edellä mainitussa tarkoituksessa tehtävä sopimus oli laadittava, anoa maistraatilta, että se kutsuisi kokoon valtuuston lisäjäsenet tarkastamaan siten laadittua ehdotusta; sekä

sitten kun edellä mainitussa tarkoituksessa tehtävä sopimus kaupungin ja talonomistajain kesken oli saatu aikaan, tehdä senaatille esityksen sekä sopimuksen vahvistamisesta että toimenpiteisiin ryhtymisestä asian järjestämiseksi siten, että ne avustukset kadunkiveämiskustannusten suorittamiseen, jotka oli laskettu olevan maksettava Suomen valtion ja Venäjän valtakunnan kaupungissa omistamien talojen osalta, vuosittain suoritettiin kaupungille.

Kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle¹⁾ vuoden 1888 tammikuun alkupuoliskolla pidettävään kokoukseen.

Uuden kaupunginasemakaavan toteuttamista tarkoittavat järjestely- y. m. työt. Sitten kun kaupunginvaltuusto vuonna 1886 oli kehoittanut²⁾ rahatoimikamaria m. m. antamaan valtuustolle ehdotuksen noudatettavaksi rakennettaessa kahta n. s. kokoojakanavaa ja suoritettaessa niiden kanssa mahdollisesti yhteydessä olevia pienempiä viemäri- ja vesijohtotöitä, kamari vuonna 1887 antoi kaupungininsinöörille toimeksi antaa lausunnon asiasta. Kaupungininsinööri antoi tämän johdosta ja ottaen huomioon, että uuden kaupunginasemakaavan³⁾ odotettiin ennen pitkää saavan vahvistuksensa, rahatoimikamarille ehdotuksen, joka koski sekä mainittuja kanava- ja vesijohtotöitä että lukuisten katujen tasoittamista⁴⁾. Molemmat kokoojaputket, joista toinen oli aiottu ottamaan vastaan vedet Korkeavuoren-, Kasarmin- ja Vuorimieskaduilta ja toinen aluksi ainoastaan Tarkka-ampujakadulta, mutta myöhemmin lisäksi Merimies-, Perämies-, Pursimies-, Tokan-, Laivuri-, Metsästäjä-, Tehtaan- ja Munkkisaarenkaduilta, tekisi viiden näillä tienoilla sijaitsevan suuren korttelin 36 tontille mahdolliseksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. jouluk. 3 §. — ²⁾ Ks. s. 140. — ³⁾ Ks. s. 120 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17.

saada vesi- ja viemärijohdot. Näiden johtojen kustannukset kaupungin-insinööri oli kokoojaputket mukaan lukien arvioinut 146,890 markaksi. Hänen ehdottamansa kaduntasoitustyöt koskivat osalta katuja, joiden varrella sijaitsi jo rakennettuja vuokratontteja, osalta sellaisia, joiden varsilla sijaitsevat korttelit vielä olivat rakentamattomat. Ensiksi mainitut kadut sijaitsivat IV, V, VI ja VII kaupunginosassa. Viimeksi mainittuihin katuihin taas kuuluivat Tehtaan- ja Laivurikadut Neitsytpolun itäpuolella sekä Pursimieskadun ja Tehtaanpuiston välillä olevien korttelien kadut ja muutamat pienehköt kadunosat Ruoholahden tienoilla. Kaikkiin näihin katuihin oli myöskin laskettava viemäri- ja vesijohdot. Näiden kolmen vuoden kuluessa suoritettavien tasoitus- ja johtotöiden kustannukset oli edellyttäen, että saman kadun sekä tasoitus- että johtotyöt pantiin toimeen samanaikaisesti, arvioitu seuraavasti:

Niiden katujen tasoittaminen, joiden varsilla oli rakennettuja vuokratontteja	Smk 145,080: —
Viemäriputket näihin katuihin	» 166,240: —
Vesijohto näihin katuihin	» 155,200: —
Rakentamattomien korttelien varsille tulevien katujen tasoittaminen	» 221,400: —
Viemäriputket näihin katuihin	» 77,500: —
Vesijohto näihin katuihin	» 95,600: —
<hr/>	
Yhteensä	Smk 861,020: —

Tontit, jotka kaupunki voi myydä sen jälkeen kun uusi kaupungin-asemakaava oli vahvistettu ja edellä mainitut työt suoritettu loppuun, kaupungininsinööri jakoi seuraaviin kuuteen ryhmään:

1) 45 tasoitetun kadun varrella sijaitsevaa vuokratonttia, jotka voitiin myydä heti kaupunginasemakaavan vahvistamisen jälkeen, arvo yhteensä 308,100 markkaa;

2) 46 tasoittamattoman kadun varrella sijaitsevaa vuokratonttia, jotka voitiin myydä heti kaupunginasemakaavan vahvistamisen ja katujen tasoittamisen jälkeen, arvo yhteensä 452,800 markkaa;

3) tasoitetun kadun varrella sijaitsevat rakennetut vuokratontit, jotka vuokralleantoehtojensa takia voitiin luovuttaa lunastettaviksi vasta määrätyn ajan kuluttua, lukua ja arvoa ei ilmoitettu;

4) 25 tasoitetun kadun varrella sijaitsevaa rakentamatonta tonttia, arvo yhteensä 229,400 markkaa;

5) 6 rakentamatonta tonttia niiden katujen varsilla, jotka oli tasoitettava jo rakennettujen vuokratonttien myynnin johdosta, arvo yhteensä 119,950 markkaa; sekä

6) 41 rakentamatonta tonttia niiden katujen varsilla, jotka oli tasoitettava, jotta mainittujen tonttien myynti tulisi mahdolliseksi, arvo yhteensä 598,700 markkaa.

Ryhmiiin 1—2 ja 4—6 kuuluvien tonttien kokonaislukumäärä oli 163, mistä 151 asunto- ja 12 tehdastontteja. Tonttien arvo, yhteensä 1,708,950 markkaa, oli edellisille ja muutamille Ruoholahden tehdastonteille keskimäärin arvioitu 50 pennin sekä Tehtaankadun eteläpuolella sijaitseville tehdastonteille 25 pennin mukaan neliöjalalta. Näiden laskelmien mukaan kahteen ensimmäiseen ryhmään kuuluvien tonttien myyntihinnat runsaasti

vastasivat kaikkia edellä mainittuja tasoitus- ja viemäritöistä aiheutuvia kustannuksia, mutta koska näiden vuokratonttien haltijoilla oli oikeus tonttiansa lunastamiseen vähittäismaksuilla kymmenen vuoden kuluessa eikä tarpeellinen rahamäärä siis kertynyt heti, tarvittiin, jotta nämä työt voitiin heti suorittaa, tavalla tai toisella lyhyeksi ajaksi lainaksi otettua liikepääomaa. Vesijohtotöiden kustannukset tulivat korvatuiksi vedenkulutusmaksuilla.

Saunakadun tasoittamisesta Kauppatorin ja Vuorimieskadun väliltä 60 jalan leveyteen kaupungininsinööri oli laatinut erityisen kustannusarvion, joka päättyi 107,000 markkaan, mihin tuli lisäksi 53,860 markaksi arvioitu kustannus mainitun kadun varrella sijaitsevien makasiinitonttien ja Vuorimieskadun tonttiin n:o 1 kuuluvan puutarhatontin osan pakkolunastuksesta.

Asiaa käsitteli ensin rahatoimikamari, joka antoi siitä esityksen ¹⁾ kaupunginvaltuustolle. Tässä esityksessä kamari aluksi lausui, että kaikki asuntotontit vastedes olisi myytävä siihen asti ainoastaan vuokratonttien myynnissä tapana olleella ehdolla, että lunastushinnan sai suorittaa kymmenen vuoden kuluessa maksamalla vähintään kymmenennen osan vuosittain ynnä 6 %:n vuotuisen koron kulloinkin maksamattomalle määrälle. Tehdastontteja myydessä olisi sitä vastoin määrättävä, että kauppahinta oli suoritettava vähitellen usean vuoden aikana vahvistamalla määrätty vuosimaksu, josta 1 % katsottaisiin kuoletukseksi ja loppuosa olisi korkoa; lunastushinta tulisi siten lopullisesti maksetuksi n. 43 vuodessa. Tonttien myynnistä kertyvät rahamäärät olisi käytettävä yrityksiin, joista tosin olisi kaupungille pysyvää hyötyä, mutta jotka eivät kuitenkaan antaneet menoon verrattuna suoranaista tuottoa, ennen kaikkea kaupunginasema-kaavan toteuttamisen edellyttämiin katujen tasoitustöihin, näiden katujen kaupungille kuuluvien osuuksien ensimmäiseen kiveämiseen, niihin tulevien viemärien rakentamiseen sekä saman tarkoituksen mahdollisesti vaatimiin pakkolunastuksiin. Kaupungin kirjanpidosta tuli sen tähden aina ilmetä sekä tonttien myynnistä saadun tulon että tämän tulon käytön. Tätä periaatetta noudattaen voitiin myöskin tehokkaasti pyrkiä välttämään lainavarain käyttämistä muihin kuin puhtaasti tuottaviin tarkoituksiin.

Hyväksyen kaupungininsinöörin arvioimat keskihinnat sekä lisäten 8 korttelissa n:o 162 Kampilla sijaitsevaa rakennettua vuokratonttia ja 2 Korkeavuorenkadun varrella korttelissa n:o 104 sijaitsevaa aikaisemmin reaalikoululle varattua rakentamatonta tonttia rahatoimikamari puolestaan arvioi kaikkien kyseisten tonttien arvon seuraavasti:

1) rakennetut vuokratontit tasoitetun kadun varrella ..	Smk	359,394: —
2) rakennetut vuokratontit tasoittamattoman kadun varrella	»	452,800: —
3) rakentamattomat tontit tasoitetun kadun varrella...	»	248,728: —
5) rakentamattomat tontit jo rakennettujen vuokratonttien myynnin johdosta tasoitettavien katujen varsilla	»	119,950: —
6) rakentamattomat tontit tasoittamattoman kadun varrella	»	598,700: —
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 1,779,572: —</u>

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17.

Kysymyksestä, ilmaantuisiko näille tonteille halukkaita ostajia, raha-toimikamari oli sitä mieltä, että kahteen ensiksi mainittuun ryhmään kuuluvien tonttien haltijat epäilyksettä ilmoittautuisivat halukkaiksi lunastamaan nämä tontit omikseen heti kun ne tarjottiin lunastettaviksi, mutta toiveita tuntui olevan siitäkkin, että pian saataisiin myydyksi melkoinen osa muistakin tonteista. Edellyttäen, että neljännen ryhmän arvioiduista hintamääristä suunnitellun lunastusajan kuluessa kertyi 50 % ja kahden viimeksi mainitun ryhmän tonttien saman ajan kuluessa 25 %, puheena olevat tonttien myynnit kamarin laskelmien mukaan kymmenen vuoden kuluessa antaisivat kaupungille keskimäärin 97,600 markan vuotuisen tulon. Kymmenenä ensimmäisenä vuotena kaupunginasemakaavan vahvistamisesta kertyisi siten, koska ensimmäiset vähittäismaksut tonteista joutuivat maksettaviksi vasta vuotta myöhemmin, 878,400 markkaa. Jos katu- ja viemäriyöt suoritettiin kolmen vuoden kuluessa, eivät tänä aikana kertyvät myyntihinnat riittäneet näiden töiden kustannusten peittämiseen, vaan niiden lisäksi tarvittiin n. 450,000 markkaa lainapääomaa. Tämän tosin korvaisi viitenä lähinnä seuraavana vuonna tonttien myynnistä edelleen saatava tulo, mutta se olisi, jotta työ voitaisiin panna käyntiin muillakin kaduilla, hankittava enintään kymmeneksi vuodeksi. Vesijohtotöiden kustannukset sitä vastoin olisi niiden kannattavaisuuden takia suoritettava lainavaroilla sillä tavalla kuin toisesta kohdasta tätä kertomusta ilmenee ¹⁾. — Mitä lopuksi tuli Kasarmin-, Korkeavuoren-, Vuorimies- ja Tarkka-ampujakaduilla suoritettavia viemäri- ja vesijohtotöitä koskevaan kaupungininsinöörin ehdotukseen, oli nämä työt ja myöskin kokoojakanavan rakentaminen viimeksi mainitulla kadulla kamarin mielestä tällä kerralla lykättävä toistaiseksi, mutta muut työt viipymättä suoritettava. Viimeksi mainittujen töiden arvioiduista kustannuksista oli viemäritöiden kustannukset, yhteensä 42,430 markkaa, ennakolta suoritettava kertomusvuoden talousarvioon sisältyvästä kamarin käytettäväksi asetetusta kassakreditivistä ja sitten korvattava vuonna 1886 lunastettavaksi luovutettujen vuokratonttien kauppahintain vähittäismaksuilla ja vesijohtotöiden kustannukset, yhteensä 27,360 markkaa, maksettava aikaisemmin putkiverkon laajentamiseen myönnettyistä varoista.

Rahatoimikamari esitti:

1) että uuden kaupunginasemakaavan ehdotuksen tultua vahvistetuksi kaupungininsinöörin pääehdotukseen sisältyvät kadut tasoitettaisiin kolmen lähinnä seuraavan vuoden kuluessa ja varustettaisiin tarpeellisilla viemäriputkilla ja vesijohdolla, kaikki pääasiallisesti hänen tätä tarkoittavan suunnitelmansa mukaisesti;

2) että kaupungininsinöörin ehdotuksessa niinkään tarkemmin mainitut, ryhmiin 1—2 ja 4—6 kuuluvat tontit, sikäli kuin äsken mainittujen katutöiden edistyminen teki sen mahdolliseksi, myytäisiin ja kertyvät myyntihinnat käytettäisiin ensi sijassa ensimmäisessä kohdassa mainittujen tasoitus- ja viemäritöiden aiheuttamien kustannusten suorittamiseen sekä sen jälkeen yksinomaan yrityksiin, joista oli kaupungille pysyväistä hyötyä, ei kuitenkaan menoja vastaavaa suoranaista tuottoa, ennen kaikkea uusien katujen tasoittamiseen ja ensimmäiseen kiveämiseen, viemäritöihin sekä kaupunginasemakaavan toteuttamiseksi mahdollisesti tarvittaviin pakkolunastuksiin;

¹⁾ Ks. s. 143.

3) että 450,000 markan määräinen krediitvi enintään kymmenen vuoden ajaksi osoitettaisiin ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen samoin kuin muiden kenties esiin tulevien samanlaisten töiden kustannusten suorittamiseen ennakolta, kunnes nämä kustannukset ehdittiin edellä osoitetulla tavalla lopullisesti peittää;

4) että kaupunginvaltuusto pyytäisi maistraattia toimittamaan valtuuston lisäjäsenten vaalin uuden kaupunginaseமாகাavan tultua vahvistetuksi käsittelemään kysymystä yleisen suunnitelman vahvistamisesta noudatettavaksi kaupunginaseமாகাavan toteuttamiseksi tarpeellisia yleisiä töitä suorittaessa, sekä kysymystä siitä aiheutuvien kustannusten suorittamiseen tarpeellisen krediitvin myöntämisestä;

5) että vuoden varrella laskettaisiin viemäriputket Kasarminkatuun tontista osoite n:o 18 Vuorimieskatuun sekä Korkeavuoren- ja Vuorimieskatuihin ensiksi mainitun kadun tontista osoite n:o 15 Kasarminkatuun sekä n.s. kokoojaviemäri korttelin n:o 127 halki ja Kapteeninkadun osan alitse näillä tienoilla olevaan viemärijoaan, sekä että kyseiset Kasarmin-, Korkeavuoren- ja Vuorimieskatujen osat samalla varustettaisiin vesijohdolla; samoin kuin

6) että mainittujen viemäritöiden kustannukset, yhteensä 42,430 markkaa, vuosina 1887 ja 1888 sen jälkeen kun ne oli ennakolta tarpeelliselta osalta maksettu kuluvan vuoden menosääntöön sisältyvästä krediitivistä, oli suoritettava vuonna 1886 lunastettavaksi luovutettujen vuokratonttien jo kertyneistä ja jälkeinpäin kertyvistä vähittäismaksuista sekä vesijohtotöiden kustannukset, jotka oli arvioitu 27,360 markaksi, lisättyjen kaupunginvaltuutettujen aikaisemmin sellaisiin tarkoituksiin osoittamista varoista.

Asiaa kaupunginvaltuustolle esiteltäessä tämä päätti¹⁾ olla ottamatta sitä ratkaistavakseen, ennenkuin uusi kaupunginaseமாகাava oli saanut esivallan vahvistuksen. Senaatin asiaan kuuluvassa järjestyksessä vahvistettua tämän asemাকাavan valtuusto anoi²⁾ maistraatilta valtuuston lisäjäsenten vaalin toimittamista käsittelemään sekä puheena olevaa asiaa että erinäisiä muita kysymyksiä. Asia otettiin³⁾ edelleen käsiteltäväksi vuonna 1888.

Vesijohdon ulottaminen Itäiseen Kaivopuistoon ja viemärikanavan laskeminen sinne. Saatuaan kaikilta Kaivopuiston itäisen huvila-alueen huvilain omistajilta takuusitoumuksen vedenkulutusmaksujen suorittamisesta voimassa olevan taksan mukaan, mutta siten, että nämä vuosittain nousivat yhteensä vähintään 2,700 markkaan, rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi kuluvana vuonna ulottaa kaupungin vesijohdon mainitulle huvila-alueelle asti. Tämän työn oli arvioitu aiheuttavan kustannuksia 41,000 markkaa, ja tähän tarkoitukseen oli käytettävä lainavaroja, jotka lisätyt kaupunginvaltuutetut jo olivat osoittaneet putkiverkon laajentamiseen. Sen ohessa kamari ehdotti, että varsinainen valtuusto jättäisi lisätyn valtuuston ratkaistavaksi, oliko kaupungin otettava laina kahta vuotta pitemmäksi ajaksi viemärikanavan rakentamiseen alueelle; tämän oli arvioitu maksavan 25,000 markkaa. Asiaa esiteltäessä varsinainen valtuusto hyväksyi⁴⁾ kamarin esityksen vesijohdon jatkamisesta Itäiseen Kaivopuistoon edellyttäen, että lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen viemäriputkien laskemisesta vesijohdon yhteydessä. Kamarin

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. toukok. 6 §. — ²⁾ S:n 6 p. jouluk. 9 §. — ³⁾ Ks. Berättelse angående H:fors stads kommunalförvaltning. 1888, s. 21 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 29 p. maalisk. 2 §.

tehtyä ehdotuksen kuoetuslainan ¹⁾ ottamisesta useihin eri tarkoituksiin, m.m. edellä mainittuun, lisätty valtuusto päätti ²⁾ puheena olevan viemärin rakentamiseen varsinaisen valtuuston päättämän vesijohdon yhteydessä myöntää 25,000 markan määrärahan, joka toistaiseksi oli hankittava joko käyttämällä kertomusvuoden talousarviossa olevaa kassakreditiiviä tai, ellei tämä riittänyt tarkoitukseen, ottamalla laina lyhyemmäksi ajaksi kuin kahdeksi vuodeksi, minkä jälkeen valtuusto aikanaan tekisi päätöksen menon lopullisesta suoritustavasta.

Vesijohdon ulottaminen Lapinlahteen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1886 päättänyt ³⁾ antaa ulottaa kaupungin vesijohdon m.m. Lapinlahden hoitolaitoksen alueen rajalle ehdoin, että kaupungille taattiin määrätty vuotuinen tulo tästä johdosta. Vuonna 1887 ilmoitettiin ⁴⁾ senaatin antaneen yleisten rakennusten ylihallitukselle tehtäväksi ryhtyä viipymättä panemaan kuntoon Lapinlahden hoitolaitoksen alueelle tulevaa vesijohtoa.

Vesijohdon ulottaminen Sörnäsän rautatienasemalle. Läänin kuvernööri vaati kaupunginvaltuustolta lausuntoa rautatienhallituksen esityksestä, joka koski johdon vetämistä kaupungin vesijohdosta Sörnäsän rautatienasemalle. Lähetettyään ⁵⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto kamarin ehdotuksesta päätti ⁶⁾ lausunnossaan ehdottaa esityksen hyväksyttäväksi sillä ehdolla, että kaupungin rakennuskonttori sai valvoa työn suoritusta, että kaupungilla oli täysi oikeus järjestää rautatienaseman johtoon liittymisjohtoja, missä ne havaittiin tarpeen vaatimiksi, sekä että valtionrautatiet uuden johdon vedenkulutuksesta, kuitenkin lukuun ottamatta vettä, joka käytettiin tulipalon sammuttamiseen, vesimittarilla toimitetun mittauksen perusteella suorittivat kaupungille korvausta kaupungin vesijohdosta annetussa vedenjakelussa noudatettavaksi vahvistetun taksan mukaan.

Myöhemmin ilmoitettiin ⁷⁾, että senaatti oli sallinut rautatienhallituksen kaupunginvaltuuston määräämin ehdoin vetää johdon kaupungin vesijohdosta Sörnäsän rautatienasemalle.

Varahöyrypumpun asettaminen vesijohdon pumppulaitokseen. Sen johdosta että Vantaanjoen vesimäärä kesän aikana oli havaittu riittämättömäksi käyttämään vesijohdon pumppulaitoksen turbiineja ja pumppulaitos sen johdosta oli voitu pitää vain osittain käynnissä, kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ rahatoimikamarin esityksestä enintään 10,000 markan määrärahan kamarin harkinnan mukaan käytettäväksi insinööri R. Kolsterin laatiman ehdotuksen mukaan järjestetyn tilapäisen höyrymoottorin järjestämiseksi pumppulaitokseen ja sen käyttöä varten sekä antoi sen ohessa kamarille tehtäväksi ensi tilassa antaa valtuustolle ehdotuksen asian lopullisesta järjestämisestä hankkimalla kyseiseen laitokseen pysyväinen varahöyrypumppu.

Viemärikanavan rakentaminen korttelin n:o 48 läpi tai ympäri. Maistraatin tekemän esityksen kaupungin osallistumisesta III kaupunginosan korttelin n:o 48 läpi suunnitellun viemärikanavan aiheuttamiin kustannuksiin kaupunginvaltuusto lähetti ⁹⁾ rahatoimikamariin. Tämän hankittua kaupungininsinööriltä suunnitellun viemärin kustannusarvion sekä vaihtoehtoiset tiedot niiden katukanavain kustannuksista, jotka tarvittiin johta-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ²⁾ Lis. valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 2 §. —

³⁾ Ks. s. 138. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 12 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. huhtik. 1 §. —

⁶⁾ S:n 21 p. kesäk. 18 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. lokak. 6 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. syysk. 24 §. —

⁹⁾ S:n 15 p. helmik. 6 §.

maan vesi pois kaikilta mainitun korttelin tonteilta, kamari puolestaan vastusti kanavan rakentamista korttelin läpi ja huomautti, että kaupungin mielummin tuli aikanaan, jos sitä vaadittiin, laskea tarpeelliset viemäriputket kortteliin rajoittuviin katuihin, vaikka tällaisen viemärin perustamiskustannukset kohosivat suuremmiksi kuin korttelin läpi kulkevan viemärin aiheuttamat. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ antaa sen mukaisesti laaditun lausunnon maistraatille.

Tämän asian yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti lähettää rahatoimikamariin useiden talonomistajain esittämän anomuksen, että kaupunki omalla kustannuksellaan rakentaisi viemärijohtot kyseistä kortteliä ympäröiviin katuihin. Kamarin puoleltua tätä anomusta valtuusto sen ehdotuksen mukaisesti päätti ²⁾ kesän aikana laskea viemäriputket kyseiseen kortteliin rajoittuviin Kasarmin-, Fabianin- ja Pohj. Makasiininkatujen osiin sekä myöntää tähän tarkoitukseen 8,660 markan määrärahan.

Viemärikanavan rakentaminen osaan Mikaelinkatua. Filosofiantohtori A. Ramsayn anomuksesta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ kesän aikana antaa rakentaa viemärijohtoon Mikaelinkatuun mainitun kadun tontilta n:o 29 Rautatienontion laskettuun kanavaan sekä myöntää tätä tarkoitusta varten 2,000 markan määrärahan.

Viemärikanavan rakentaminen Munkkisaarenkatuun. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ 1,200 markan määrärahan viemäriputkien laskemiseen Munkkisaarenkatuun ja osaan Perämieskatua Munkkisaaren vesijohtotöiden ⁵⁾ suorittamisen yhteydessä.

Pohjoisen Hietalahdenrantakadun alaisen viemärijohtoon jatkaminen. Rahatoimikamarin tekemän esityksen 8,800 markan määrärahan myöntämisestä Pohjoiseen Hietalahdenrantakatuun lasketun viemärijohtoon jatkamiseksi Köydenpunojakatuun asti kaupunginvaltuusto lähetti ⁶⁾ talousarviovaliokuntaan. Tämän mietinnössään ⁷⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto talousarvion käsittelyssä päätti ⁸⁾ merkitä kaupungin vuoden 1888 menosääntöön tätä tarkoitusta varten edellä mainitun suuruisen määrärahan.

Viemärijohtotyön jättäminen suorittamatta. Rahatoimikamari ilmoitti, että viemärikanavan rakentamista Pohj. Esplanaadikatuun talosta n:o 39 Mikaelinkatuun, jota työtä varten kertomusvuoden menosääntöön oli 1,900 markan määräraha, oli Pohj. Esplanaadikadun talon n:o 37 omistajan anomuksesta jätetty toistaiseksi tarpeettomana suorittamatta, sekä että kamari oli antanut poistaa mainitun määrärahan kaupungin kirjoista. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁹⁾ kamarin toimenpiteen.

N.s. hajulukkojen järjestäminen viemärinsuihin. Terveystalokunnan esityksen, että kaikki kaupungin viemärinsuut alennettaisiin siten, että ne veden matalallakin ollessa jäivät vedenpinnan alapuolelle, jolloin muodostui n.s. hajulukko, kaupunginvaltuusto ensin lähetti ¹⁰⁾ rahatoimikamariin. Lausunnossaan tämä sen jälkeen anoi, että 2,400 markan suuruisen määräraha myönnettäisiin kolmen Pohjoisen rantakadun viemärinsuun alentamiseen koetteeksi. Sitten kun asia vielä oli lähetetty ¹¹⁾ talousarviovaliokuntaan, joka talousarviomietinnössään ⁷⁾ puolsi kamarin ehdotusta, valtuusto talousarvion käsittelyssä päätti ⁸⁾ merkitä kaupungin vuoden 1888

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. toukok. 1 §. — ²⁾ S:n 17 p. toukok. 11 §. — ³⁾ S:n s:n 14 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. toukok. 16 §. — ⁵⁾ Ks. s. 138. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 6 p. jouluk. 14 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 20 p. jouluk. 1 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. kesäk. 15 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. marrask. 8 §. — ¹¹⁾ S:n 6 p. jouluk. 13 §.

menosääntöön tätä tarkoitusta varten edellä mainitun suuruisen määrärahan.

Hietalahden sataman osan täyttäminen. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa kauppias P. Sinebrychoffin anomuksesta, että hänet oikeutettaisiin antamaan täyttää Hietalahdensatamassa oleva matala lahti, johon Bulevardikadun viemärijohto laski, valtuusto lähetettyään ¹⁾ asian rahatoimikamariin tämän ehdotuksen mukaisesti päätti ²⁾ lausunnossaan ilmoittaa, että uuden kaupunginasemakaavan vahvistamisen jälkeen mikään ei enää estänyt kyseistä täyttämistyötä, jonka suorittamiseen jo olikin ryhdytty.

Sörnäsän sataman ruoppaustöiden suunnitelma. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto vahvisti ³⁾ Sörnäsän sataman ruoppausuunnitelmaan sellaisen muutoksen, että suunniteltu ruoppaus Sörnäsän lastauspaikalla olevan rautateiden lastaussillan länsipuolella jätettäisiin suorittamatta ja että sen jälkeen kun lastauspaikan tuloväylä oli ruopattu kamarin esitykseen oheistetun kartan mukaisesti, ruoppaamistyö sen sijaan pantaisiin alulle mainittuun karttaan merkityllä vesialueella Sörnäsän niemekkeen itä- ja pohjoispuolella.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Rahatoimikamarin lähettämä taulukko, joka esitti kaupunginkassan tilaa joulukuun 31 p:nä 1886, ei antanut ⁴⁾ kaupunginvaltuustolle toimenpiteen aihetta.

Kaupunginkassan säästön laskemistapa. Vuoden 1888 talousarvion järjestelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto antoi ⁵⁾ valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Wegelius, Kullhem ja Langenskiöld, tehtäväksi antaa valtuustolle lausunnon siitä menettelystä, jota rahatoimikamari noudatti lasiessaan talousarvioon merkityn kaupunginkassan säästön.

Kaupunginkassan tarkastus. Kaupunginkassan tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁶⁾ vtt Kullhemin ja Schaumanin sekä heidän varamiehekseen vtn Lindholmin.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaus. Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁶⁾ vtt G. M. Steniuksen ja Lundqvistin sekä heidän varamiehekseen vtn Kochtomoffin.

Kaupungin vuoden 1886 tilien tarkastus. Sen jälkeen kun tilintarkastajain kertomus ⁷⁾ toimittamastaan kaupungin vuoden 1886 tilien tarkastuksesta ynnä kansakoulujohtokunnan sen johdosta antama selitys ⁷⁾ olivat saapuneet valtuustolle ja ne oli julkaistu ⁸⁾ painosta, kaupunginvaltuusto myönsi ⁹⁾ rahatoimikamarille sekä kaupungin muille virastoille ja virkamiehille vaastuuvapauden kaupungin rahatoimen hoidosta mainittuna vuonna. Sen ohessa valtuusto hyväksyen tilintarkastajain esittämän huomautuksen päätti, että kansakoulujohtokunnan valvonnassa olevien ra-

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. marrask. 5 §. — ²⁾ S:n 6 p. jouluk. 14 §. — ³⁾ S:n 21 p. kesäk. 17 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. maalisk. 9 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. tammik. 3 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 21 p. kesäk. 1 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. marrask. 1 §.